

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 16. novembar 2020. godine
Ref. br.: RK 1641/20

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI25/20

Podnosilac

Dashamir Uruçi

**Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 367/2019 od 10. decembra 2019. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Dashamir Uruçi iz Skadra, Republika Albanija (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost rešenja Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 367/2019 od 10. decembra 2019. godine u vezi sa rešenjem Apelacionog suda Ac. br. 3906/19 od 9. septembra 2019. godine.
3. Podnosilac zahteva je rešenje Apelacionog suda Ac. br. 3906/19 od 9. septembra 2019. godine primio 19. septembra 2019. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom se navodi da su podnosiocu zahteva povređena prava i slobode zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članovima 5. i 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 21. januara 2020. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 4. februara 2020. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Bajrama Ljatifija za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Bekim Sejdiu (predsedavajući), Selvete Gërxhaliu-Krasniqi i Gresa Caka-Nimani.
8. Dana 12. februara 2020. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva i dostavio kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
9. Dana 5. juna 2020. godine, Sud je obavestio Apelacioni sud o registraciji zahteva i tražio da podnesu Sudu povratnicu koja dokazuje kada je podnosilac zahteva primio rešenje Apelacionog suda Ac. br. 3906/19 od 9. septembra 2019. godine.
10. Dana 8. juna 2020. godine, Apelacioni sud je preko elektronske pošte obavestio Sud da se dopisi ovog predmeta nalaze u Osnovnom sudu u Prištini.
11. Dana 10. juna 2020. godine, Sud je obavestio Osnovni sud u Prištini o registraciji zahteva i tražio od njih da podnesu Sudu povratnicu koja dokazuje kada je podnosilac zahteva primio rešenje Apelacionog suda Ac br. 3906/19 od 9. septembra 2019. godine.

12. Dana 12. juna 2019. godine, Osnovni sud u Prištini je podneo Sudu traženu povratnicu.
13. Dana 14. oktobra 2020. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

Pregled činjenica u vezi sa parničnim postupkom sprovedenim pred redovnim sudovima u Republici Crnoj Gori

14. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu u Ulcinju protiv H.SH., H.D, H.K, H.V, H.SH i H.P., tražeći da mu na ime naknade duga isplate određeni iznos novca (spor između parničara se odnosi na nespornost, u vezi sa izgradnjom objekta u Crnoj Gori, između nekoliko osoba, kao suvlasnika, i podnosioca zahteva, s druge strane).
15. Dana 11. januara 2017. godine, Osnovni sud u Ulcinju je, presudom [P. br. 178/15], delimično usvojio tužbu podnosioca zahteva i odlučio sledeće: I. usvojio je tužbeni zahtev podnosioca zahteva u vezi sa prvim tuženim H.SH, obavezujući poslednje navedenog da na ime duga nadoknadi podnosiocu zahteva iznos od 124.800,00 evra sa zateznom kamatom počev od 1. januara 2009. godine do konačne isplate, dok je protiv drugih tuženih odbio tužbu, kao neosnovanu, II. odbio je, kao neosnovan, deo tužbenog zahteva u vezi sa zahtevom podnosioca da su tuženi na jednom delu imovine obavezni da prihvate i prenesu registraciju na ime podnosioca zahteva i podnosiocu omogućue slobodno korišćenje sporne imovine, III. odbio je predlog podnosioca zahteva gde je tražio od gore navedenih tuženih da na ime kaucije plate najmanje 5.000 evra i, IV. da svaka strana snosi svoje troškove.
16. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je uložio žalbu Višem sudu u Podgorici protiv presude [P. br. 178/15] Osnovnog suda u Ulcinju u vezi sa tačkama II., III. i IV. gore navedene presude, navodeći bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja. Prvi tuženi H.Sh je, takođe, uložio žalbu Višem sudu u Podgorici u vezi sa tačkama I i IV.
17. Dana 9. februara 2018. godine, Viši sud u Podgorici je, presudom [Gzh. 3538/17-09], odlučio sledeće: I. odbijaju se, kao neosnovane, žalbe podnosioca zahteva i prvog tuženog H.SH što se tiče tačaka I, II i III izreke presude [P. br. 178/15] Osnovnog suda u Ulcinju; II. preinačuje se tačka IV presude u vezi sa troškovima parničnog postupka i obavezuje se prvi tuženi H.SH da snosi troškove sudskog postupka u iznosu od 8.100,00 evra.

Pregled činjenica u vezi sa postupkom za priznavanje odluka drugih sudova

18. Dana 29. maja 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo predlog Osnovnom sudu u Prištini za prihvatanje i priznanje odluke drugog suda, odnosno presude [P. br. 178/15] Osnovnog suda u Ulcinju od 1.1 januara 2017. godine.

19. Dana 3. jula 2019. godine, Osnovni sud u Prištini je, rešenjem [CN. br. 112/19], odbio predlog podnosioca zahteva za priznavanje odluke drugog suda. Osnovni sud u Prištini je u svom obrazloženju ocenio da predlog podnosioca zahteva ne ispunjava uslove propisane zakonom za prihvatanje i priznanje odluke drugog suda i obrazložio *“da ne postoji nadležnost o priznanju i izvršenja odluke za koju se traži priznanje, pošto je tuženi, prema kojem se mora izvršiti presuda P.br. 178/15, prema presudi i dostavljenih spisa od predlagača, i pored toga što je stanovnik Ulcinja – Republika Crne Gore, nije izneo dokaze da tuženi poseduje izvršnom imovinom u Republici Kosovo”*. Osnovni sud u Prištini je dalje, pozivajući se na odredbe Zakona o rešavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja, odnosno njegovim članom 86, istakao *“Sud je nakon razmatranja nadležnosti u vezi sa izvršenjem odluke za koji se predlaže priznavanje, utvrdio da: odluka se ne može izvršiti i Osnovni sud u Prištini nije nadležan kao domaći sud”*.
20. Dana 30. jula 2019. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu na rešenje [CN. br. 112/19] Osnovnog suda u Prištini, navodeći ozbiljne proceduralne povrede i pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja.
21. Dana 9. septembra 2019. godine, Apelacioni sud je, rešenjem [Ac. br. 3906/19], odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva, a rešenje [CN. br. 112/19] Osnovnog suda u Prištini potvrdio u celosti, naglašavajući da je isto pravično i zasnovano na konkretnim zakonskim odredbama, razumljivo je i jasno. Apelacioni sud je u svom rešenju dalje dodao:

Apelacioni sud procenjuje da je prvostepeni sud ispravno postupio kada je odbio kao neosnovan predlog za prijem i priznanje odluke stranog suda, jedan od uslova koji se mora ispuniti je i postojanje uzajamnosti. Ovaj uslov se vodi kao ispunjen ako strana zemlja priznaje odluke sudova zemlje pod istim pretpostavkama, po kojim, odluke te zemlje uživaju priznanje u našoj zemlji. Prema članu 92 Zakona o rešavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja, određene je da: „Strana sudska odluka neće se priznati ako ne postoji uzajamnost“. U konkretnom slučaju, Republika Kosova nema nekog sporazuma saradnje sa Republikom Crne Gore i da istima nedostaje uzajamnost.

Žalbeni navod predlagača da Osnovni sud u Prištini, osnivajući se na pozitivne zakona na snagu, nema pravo da odbija predlog predlagača o priznanju strane odluke samo zbog činjenice jer ne poseduje podatak o imovini tuženog, ovaj sud procenjuje da je neosnovan i nedosledan navod, iz činjenice jer na osnovu presude koja se traži da se priznaje od domaćeg suda, izreka iste ne obavezuje nekog od državljanina zemlje, odnosno Republike Kosovo, prema tome iz gore navedenog, nema osnove za priznanje ove odluke.

Uzimajući u obzir ostale žalbene navode koji se sastoje od osporenog rešenja, drugostepeni sud smatra da su ovi navodi neosnovani, jer se ne radi o bitnoj povredi odredaba Zakona o parničnom postupku, za koju se ovaj sud brine po službenoj dužnosti u smislu člana 194. ZPP-a“.

22. Dana 2. oktobra 2019. godine, podnosilac zahteva je izjavio reviziju Vrhovnom sudu na rešenje [Ac. br. 3906/19] Apelacionog suda, navodeći povredu

domaćeg i međunarodnog materijalnog prava, povredu procesnog prava i izvršnog postupka.

23. Dana 10. decembra 2019. godine, Vrhovni sud je, rešenjem [Rev. br. 367/2019], odbacio, kao nedozvoljenu, reviziju podnosioca zahteva. Vrhovni sud je u svom rešenju obrazložio i istakao da *“prema članu 27.1 navedenog zakona, revizija se može koristiti protiv drugostepenog rešenja koje je postalo pravosnažno u vanparničnom postupku, o kojoj se odlučuje o statusnim pitanjima, stambenim pitanjima i vezano sa nadoknadom eksproprisane nekretnine”*.

Navodi podnosioca

24. Podnosilac zahteva navodi da su mu osporenim odlukom povređena prava i slobode zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članovima 5, i 6. EKLJP-a.
25. Podnosilac zahteva u svom zahtevu ističe da *“smatramo da su povređena domaća i međunarodna materijalna prava ugovora građansko-pravnih, monetarnih odnosa prema ZPP-u, proceduralnog prava ZPP-a i Izvršnog postupka”*.
26. Podnosilac zahteva, u vezi sa rešenjem [CN. br. 112/19] Osnovnog suda u Prištini od 3. jula 2019. godine, navodi da *“su argumenti kojima je utišan moj zahtev apsurdni. U tri različita stavova, dotični sud traži da mu ja dostavim dokaze, traži da ja lično pružim dokaze kojim potvrđujem da dotično lice poseduje registrovane i izvršne imovine u Republici Kosovo”*.
27. Podnosilac zahteva dalje ističe *„kako se vidi, imamo tri različite odluke, sa argumentima koji se radikalno razlikuju, kojim je poništen moj zahtev kako bi otvorio put Izvršitelju [...] U svim ovim odlukama, nisu se uzeli u obzir moji zakonski zahtevi kao i moja materijalna, monetarna i imovinska prava, dobijena pravičnim sudskim postupkom”*.
28. Podnosilac zahteva dalje dodaje da *“Ukratko, poricano mi je moje pravo za legalizaciju i priznanje sudsko građansko – pravno rešenja za jedan ugovor sklopljen između jednog građanina Albanije i jednog građanina Kosova [...] Prihvatanje i sprovođenje sudskih odluka donetih pravičnim sudskim postupkom u jednoj stranoj državi je obavezno i prihvata se na svakoj demokratskoj državi”*.
29. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda *“da mi se otvori legalni put za početak izvršnih postupaka, prihvatajući presudu druge države od sudova Republike Kosovo”*.

Relevantne zakonske odredbe

ZAKON BR. 03/L-007 O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Pobijanje rešenja revizijom
Član 27

27.1 U vanparničnom postupku u kome se odlučuje o statusnim stanarskim pitanjima i u vezi sa nadoknadom eksproprijisane nepokretnosti, može da se koristi revizija protiv drugostepenog rešenja koje je postalo pravosnažno.

27.2 U pravnim stvarima navedenim u stavu 1 ovog člana dozvoljena je revizija pod uslovima određenih Zakonom o parničnom postupku, ako zakonom nije predviđeno drugačije.

Prihvatljivost zahteva

30. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje navedene Zakonom i definisane Poslovníkom.

31. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

32. Sud se takođe poziva na član 47. [Individualni zahtevi] Zakona, koji propisuje:

Član 47. Zakona [Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

33. Sud takođe razmatra da li su ispunjeni uslovi propisani u članu 49. [Rokovi] Zakona i u pravilu 39 [Kriterijum o prihvatljivosti], odnosno u stavu (1) (b) i (c) Poslovníka. Oni propisuju sledeće:

Član 49. Zakona [Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

Pravilo 39 Poslovníka [Kriterijum o prihvatljivosti]

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

b) ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke;

c) ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, i

[...]”.

34. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akte javnih organa, odnosno rešenje Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 367/2019 od 10. decembra 2019. godine u vezi sa rešenjem Apelacionog suda Ac. br. 3906/19 od 9. septembra 2019. godine, i iscrpeo je pravna sredstva. Sud će u nastavku oceniti da li je podnosilac zahteva podneo zahtev u roku koji je propisan u Zakonu i Poslovniku.
35. Sud podseća da rok od 4 (četiri) meseca počinje od “poslednje odluke” u procesu iscrpljivanja pravnih sredstava, kojom je odbijen zahtev podnosioca (vidi: *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a *Paul i Audrey Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva* br. 46477/99, odluka od 14. marta 2002. godine).
36. Sud takođe podseća da podnosilac zahteva treba da iscrpi sva pravna sredstva za koja se očekuje da su delotvorna i dovoljna. Samo delotvorna pravna sredstva mogu da se uzmu u obzir od strane Suda pošto podnosilac zahteva ne može da produži stroge vremenske rokove koji su propisani u Zakonu i Poslovniku, pokušavajući da primeni pravna sredstva u institucijama koje nisu nadležne da obezbede zaštitu prava na koja se podnosilac zahteva žali (vidi: *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a *Fernie protiv Ujedinjenog Kraljevstva* br. 14881/04, odluka od 5. januara 2006. godine).
37. S tim u vezi, Sud primećuje da se postupak protiv podnosioca zahteva sproveden pred redovnim sudovima u vezi sa meritumom njegovog slučaja, odnosno priznavanjem odluka drugih sudova, okončao rešenjem [Ac. br. 3906/19] Apelacionog suda od 9. septembra 2019. godine.
38. S tim u vezi, Sud se poziva na rešenje Vrhovnog suda [Rev. br. 367/2019], kojim je odbijena, kao nedozvoljena, revizija podnosioca zahteva, utvrđujući da “*Prema članu 27 navedenog zakona, revizija se može koristiti protiv drugostepenog rešenja koje je postalo pravosnažno u vanparničnom postupku, o kojoj se odlučuje o statusnim pitanjima, stambenim pitanjima i vezano sa nadoknadom ekspropisane nekretnine*”.
39. Sud podseća da u slučaju podnosioca zahteva, nakon prijema rešenja [Ac. br. 3906/19] Apelacionog suda od 9. septembra 2019. godine, ništa nije sprečilo podnosioca zahteva da se obrati Ustavnom sudu. Međutim, on je koristio pravna sredstva, kao što je revizija, koja nije bila propisana zakonom.
40. Shodno tome, kao “poslednja odluka”, prema članu 49. Zakona, normalno bi trebalo da bude rešenje [Ac. br. 3906/19] Apelacionog suda od 9. septembra 2019. godine, kojim je odbijena žalba podnosioca zahteva protiv odluke prvog

stepena, a koja je bila konačna i protiv nje nije bila dozvoljena žalba (vidi: *mutatis mutandis*, *Paul i Audrey Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 46477/99, ESLJP, odluka od 14. marta 2002. godine).

41. S tim u vezi, Sud podseća da je rešenje [Ac. br. 3906/19] Apelacionog suda doneto 9. septembra 2019. godine. Nakon zahteva Suda, Osnovni sud u Prištini je podneo Sudu povratnicu gde se primećuje da je podnosilac zahteva gore navedeno rešenje Apelacionog suda primio 19. septembra 2019. godine, dok je zahtev podneo Sudu 21. januara 2020. godine.
42. Shodno tome, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca zahteva u vezi sa rešenjem [Ac. br. 3906/19] Apelacionog suda od 9. septembra 2019. godine podnet nakon zakonskog roka od 4 (četiri) meseca.
43. Sud podseća da je svrha zakonskog roka od 4 (četiri) meseca, prema članu 49. Zakona i prema pravilu 36 (1) (c) Poslovnika, da promoviše pravnu sigurnost, obezbeđujući da se slučajevi koji se odnose na ustavna pitanja rešavaju unutar razumnog perioda i da prethodne odluke nisu stalno otvorene za osporavanje (vidi: slučaj *O'Loughlin i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, zahtev br. 23274/04, ESLJP, rešenje od 25. avgusta 2005. godine, vidi, i: slučaj br. KI140/13, *Ramadan Cakiqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 17. marta 2014. godine, stav 24).
44. Na osnovu gore navedenih razloga, Sud utvrđuje da zahtev ne ispunjava proceduralne uslove za prihvatljivost koji su propisani u članu 113.7 Ustava, članu 49. Zakona i pravilu 39 (1) (b) Poslovnika, stoga, kao takav, zahtev treba da se proglasi neprihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 47. i 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) Poslovnika, 14. oktobra 2020. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

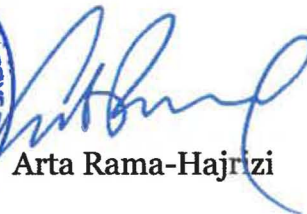
- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- I. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Bajram Ljatifi

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi